

Kultúra

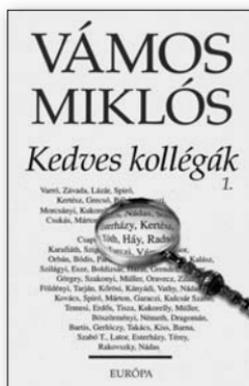
VAMOS MIKLÓS: *Kedves Kollégák I-II.*

Hetven író? Van-e egyáltalán ennyi magyar szerző? Erre gondolhat az, aki a kötet fülszövegét olvassa, s ha magában felsorolásba kezd, nem nagyon jut tovább tíz-tizenkét névnél. Ám a tartalomjegyzékből kiderül, hogy bizony van ennyi, és mindegyikükkel beszélgetett is napjaink egyik legjelentősebb beszélgetőművésze.

A kötetek alapanyagát azok az estek képezik, amelyeket 2005 és 2009 között a legnagyobb magyar könyvmonopólium, az Alexandra cég Nyugati téri könyvpalotájában tartott a szerző, s amelyeken mindig jelentős létszámú közönség vett részt. A közönség szerepét azért fontos hangsúlyozni, mert manapság heroszi feladatot vállal magára az, aki igyekszik az irodalmat, az olvasást megkedveltetni országunk lakóival. A társalgásokra ez a cél erősen rányomja bélyegét: Vámos nem akart mélylélektani bűvárkodást folytatni vagy irodalmi esti szabadegyetemet tartani, sem eszmei, világnézeti csúcspontokat bejárni, hanem beszélgetőpartnerei emberi arcát

kívánta megmutatni. Reklámozni őket, lássa a közönség, élnek, írnak ebben a mai százmillió hírtől és eseménytől túlszűfolt világban. A beszélgetések ezért nem pályakép jellegűek, és nem koncentrálnak kizárólag irodalmi témákra. Bonyolultabb irodalmi kérdések (műfajok, versmérték, elbeszélésmód) szinte elő sem kerülnek bennük, inkább az, ami érdekes, esetleg különleges egyes szerzők kapcsán. A konkrétan ki nem mondott, de a beszélgetések háttérében meghúzódó kérdés: hogyan csinálják, hogy ők írók, hogyan sikerült híres íróvá válniuk.

Vámos mindenkivel megtalálja a hangot, akár a vele egyidősökkel, akár az ifjú költőkkel vagy a legfiatalabb prózaíró generáció hölgytagjaival. A kötet előnye, hogy a szerző és egyben szerkesztő a beszélgetések élőszóbeliségét igyekezett megőrizni a nyomtatott lapokon is. A hitelességre törekedve pontosan jegyezte le a fordulatokat, a pergő szövegek egymásba vágását. („*Honnan szerezteél gyorsan egy vadidegen bébit, akit aztán szittelbettél?*”) „*Hány éves voltál? Tizenöt. Tizenöt évesen úgy gondoltad, hogy felnősz egy vonatúttól?* Igen. *Most hány éves vagy?*

Harmincöt. Nézz rám. Szerinted én felnőtt vagyok? Nem. Azt hiszem, hogy nincs felnőttég... talán nincs olyan.”) Példásan mutatja meg, hogy ők, prózáíróink és költőink így beszélnek, ilyen módon használják a nyelvet, amikor nem foglalkozásukat űzik.

A beszélgetőtársak névsorát végigböngészve elgondolkodhatunk még azon, hogy vajon egy új kánon megalkotása is célja volt-e az írók-költők kiválasztásának, vagy inkább a szerző irodalmi ízlésének felmutatása vezette a szelektálás szempontját. Mert bár számosan szerepelnek a kötetben, akik az utóbbi évtizedben irodalmi életünk sűrűjében forgolódtak, sokan mégsem kerültek be idősebb és ifjabb alkotóink közül a könyvbe, még ha komoly irodalmi teljesítményeiket díjakkal ismerték is el itthon és külföldön. Nekem hiányzik Krasznahorkai László, Szilágyi István, Bodor Ádám, Bertók László, Jókai Anna, Szálinger Balázs, Hamvai Kornél, Borbély Szilárd, Géher István, Gergely Ágnes... Persze a válogatás joga mindig azé, aki válogat, illetve aki készít valamit.

A két kötetet végigolvasva megkérdőjelezhetetlen marad a szerző őszinte érdeklődése beszélgetőpartnerei iránt. S ha ez az érdeklődés nem is mindig átfogó vagy nem is vész el a fontos részletekben, abban bizonyosak lehetünk, hogy a másokra irányított figyelme őszinte.

Azzal együtt is, hogy a kérdések logikája, a gyors asszociációk mentén leginkább magát a kérdezőt, Vámos Miklóst ismerjük meg: „[Bartis Attilához] *1968-ban születéltél, az volt életed legfontosabb éve. De ez nem tartozik ide.*”

Minden fenntartásaimmal együtt, kedves írók és kedves olvasók, a könyv legfontosabb üzenetét mindnyájan elfogadhatjuk: figyeljünk oda egymásra és irodalmunkra, mert sokkal több felfedezni való érdekesség és érték rejlik benne, mint elsőre gondolnánk.

THIMÁR ATTILA

(Európa Könyvkiadó, Budapest, 2010, 420+542 oldal, 5000 Ft)

CSOMA MÓZES: *Magyarok Koreában*

A Koreai-félsziget nála nagyobb hatalmak ütközőzónájában fekszik: északról Kína, a tenger felől Japán, távolabbról Oroszország terjeszkedése fenyegette a 19. század végétől, s így főként e három ország érdekeire kellett tekintettel lennie. Emiatt a századfordulón kínai-, japán- és oroszbarát irányzatok keletkeztek a koreai társadalmi mozgalmakban, s említett szomszédai csak a számukra kedvező alkalmat várták a beavatkozásra, ráadásul Korea sorsát egymás közötti konf-